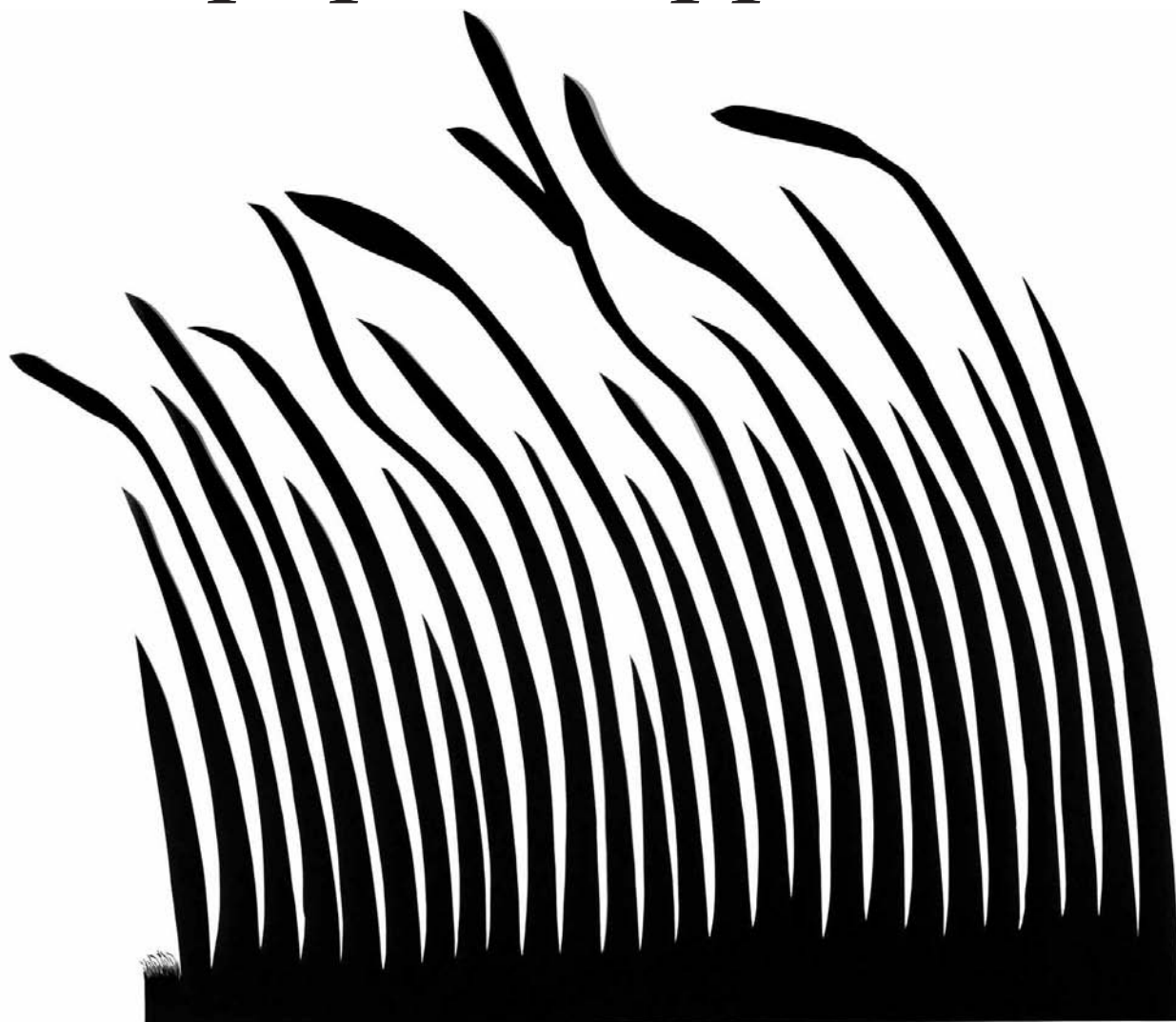

WORKSHOP
*'Zal ik je
in 15 minuten leren
papierknippen?'*

- 1 'Eerst over het papierknippen zelf.' 2 De warming-up.
3 In een kwartiertje! 4 Gras knippen kan moeilijk en makkelijk.
5 Bomen zijn ook 'lekker' om te knippen.
6 Je bent nu klaar voor een landschap.

P A P I E R K N I P P E N / 1

‘Eerst over het papierknippen zelf’

- 1/3 Papierknippen? Lekker simpel!*
- 1/4 Je denkt dat je niet kunt papierknippen.*
- 1/4 Ontdek de silhouetten.*
- 1/4 Waarom in 15 minuten?*
- 1/5 Mag je eerst voortekenen?*
- 1/5 En dubbelvouwen?*

Papierknippen? Lekker simpel.

Voor papierknippen heb je geen ingewikkeld machinepark nodig. Een schaar, een velletje papier en je kunt meteen aan de slag.

Papierknippen wekt snel bewondering.

Als mensen een geknipte hond zien denken ze:

hoe krijg je het voor elkaar een hond uit een

stukje papier te halen. Knippen ziet er heel

ingewikkeld uit. Als je deze workshop doet,

weet je dat het best meevalt. Maar wat kan het

ons schelen wat anderen er van vinden.

We gaan gewoon mooie dingen maken.

En daarbij zijn we in goed gezelschap.

Heel veel kunstenaars hebben geknipt.

Bijvoorbeeld Matisse (1869-1945). Hij zei:

“Met papierknippen teken je geen lijn, maar

heb je gelijk een volle vorm.”

En dat is precies het voordeel van

papierknippen. Bovendien is knippen gewoon

lekker om te doen. Je kunt in je eentje gaan

knippen. Of met een paar vriend(inn)en.

Veel plezier met deze workshop!

Gerlof Smit.

Zelf je mooiste papierknipsels exposeren?

Als je iets gemaakt hebt

waar je blij mee bent, kun

je zelf, alleen of als groep,

eenvoudig en helemaal gratis

een expositieblog op de pagina

papierknippen openen

(website www.datkanikook.nl).

Plaats daar je knipwerk.

En nodig al je vriend(inn)en

uit een keer te komen kijken.

Je staat dan met anderen die

ook papierknippen op Internet

en het is heel leuk te zien hoe

verschillend iedereen bezig is.

Je dénkt dat je niet kunt papierknippen.

Maar... met deze workshop ben je snel mooie dingen aan het maken. Met een gewone schaar en een stuk papier. Alleen heb je nog niet veel ervaring. Als het lukt (en het lukt!), vind je het steeds leuker om te doen. En als je het vaker doet, wordt je steeds beter. Ervaring komt vanzelf door het veel te doen. "Maar ik kan niet tekenen!" Je zult merken dat als je niet kunt tekenen, je vaak wel kunt knippen. Je bent niet met lijnen bezig, maar met vormen. Bloemen, gras en bomen zijn eenvoudige vormen. Eigenlijk zijn ze altijd goed. Probeer maar.

Ontdek de silhouetten.

Als je 's zomers naar een boom kijkt, zie je een bruine stam en daarboven heel veel blaadjes met allemaal verschillende kleuren groen, overal vormen en schaduwen. Als je een beetje door je ooghaan kijkt, of als de schemering begint, verdwijnt er steeds meer kleur en houd je alleen de buitenvorm, het silhouet, over. Dat is wat je gebruikt bij papierknippen. Als je veel knipt, kijk je steeds meer naar de buitenvormen van bomen, bloemen, koeien en alles wat je ziet. En je wereld zit gelijk vol met onderwerpen die je kunt gaan knippen.

Waarom in 15 minuten?

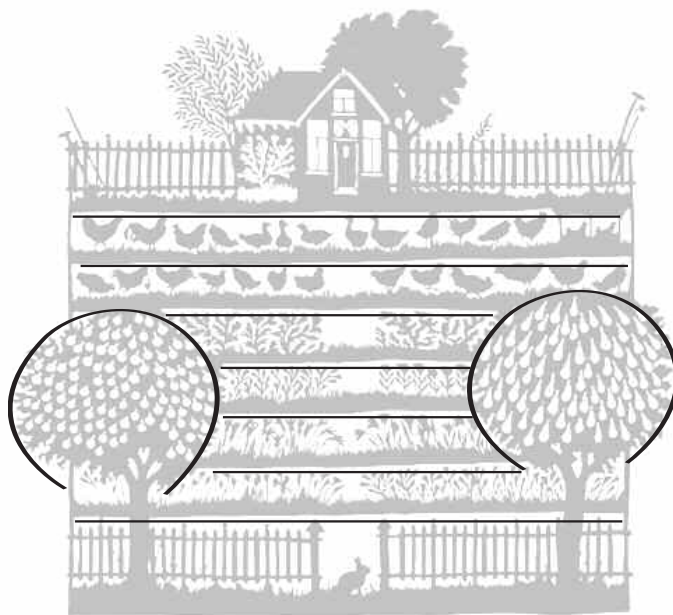
Ik deed een keer een demonstratie knippen. Mensen konden uit 3 dingen kiezen: Je nek laten masseren. Je naam in het Chinees laten schrijven. En bij mij konden ze knippen. Iedereen vond het wel heel mooi wat ik maakte, maar ze konden zelf niet knippen, dus. Ik wilde wel een leuke middag hebben dus ging ik naar de rij wachtenden voor de masseur en sprak een groepje aan. "Je staat toch nog wel even in de rij, zal ik je in 15 minuten leren knippen?" Het was even stil en toen lachen. "Ik?, ik kan niet eens tekenen en zeker niet knippen." "Maar ik laat je juist zien dat jij het ook kan. In 15 minuten." En na een kwartier zaten ze aan mijn tafel met iets in hun handen waarvan ze nooit gedacht hadden dat ze dat konden. Jij straks dus ook.

Mag je eerst voortekenen?

Er is geen knippolitie die je dat verbiedt. Je wilt iets moois maken, helemaal voor jezelf, dus je doet gewoon wat je wilt. Als ik jou was zou ik zo min mogelijk voortekenen. Je creëert, door gewoon lekker te knippen, je meest eigen vorm. Bij heel fijn knipwerk heeft het ook geen zin om alle blaadjes eerst te tekenen. Hier en daar een lijn is handig. Bij het knipsel 'Aarde' heb ik eerst, op de achterkant, een paar horizontale lijnen gezet. En heel summier de vorm van de bomen.

En dubbelvouwen?

Natuurlijk mag je dubbelvouwen. Waarom niet! Ik doe het zelf nooit. Kennelijk hoort het niet bij mij. En als je heel gedetailleerd knipt, is het ook niet altijd mogelijk. Gewoon doen wat je zelf wilt.

Lijnen bij het knipsel 'Aarde'.

P A P I E R K N I P P E N / 2

De warming-up!

- 2/2 Je hebt niet zo'n mooi klein schaartje?
- 2/3 Geen mooi papier in huis?
- 2/3 Droog oefenen en met papier.
- 2/4 Jouw schaar.
- 2/5 Kantelen of draaien.
- 2/6 De vormen oefenen.

Je hebt niet zo'n mooi klein schaar-tje? Dat maakt nu niks uit. Met een klein schaar-tje kun je heel fijn knippen.
Met een grote schaar knip je grote vormen. Begin gewoon met een schaar die in je keuken-laatje ligt.

scalpel

Geen mooi papier in huis?

Neem een velletje printpapier, gekleurd papier of scheur een pagina uit een blad. Een beetje dun en stevig papier. Als je A4 papier hebt, kun je het doormidden scheuren. Je hebt dan een velletje van $\pm 15 \times 21$ cm (A5) en dat is een handig formaat om in te knippen.

Droog oefenen en met papier.

Voor we iets gaan knippen, eerst de warming up. Gelukkig kun je al knippen. Als kind heb je dat geleerd. Daarom is het handig om er eerst weer even in te komen. Vaak pakken mensen papier zo vast dat er gelijk een knak in het papier komt. Probeer het papier zo maagdelijk mogelijk te houden. Eerst filmpje 1 kijken?

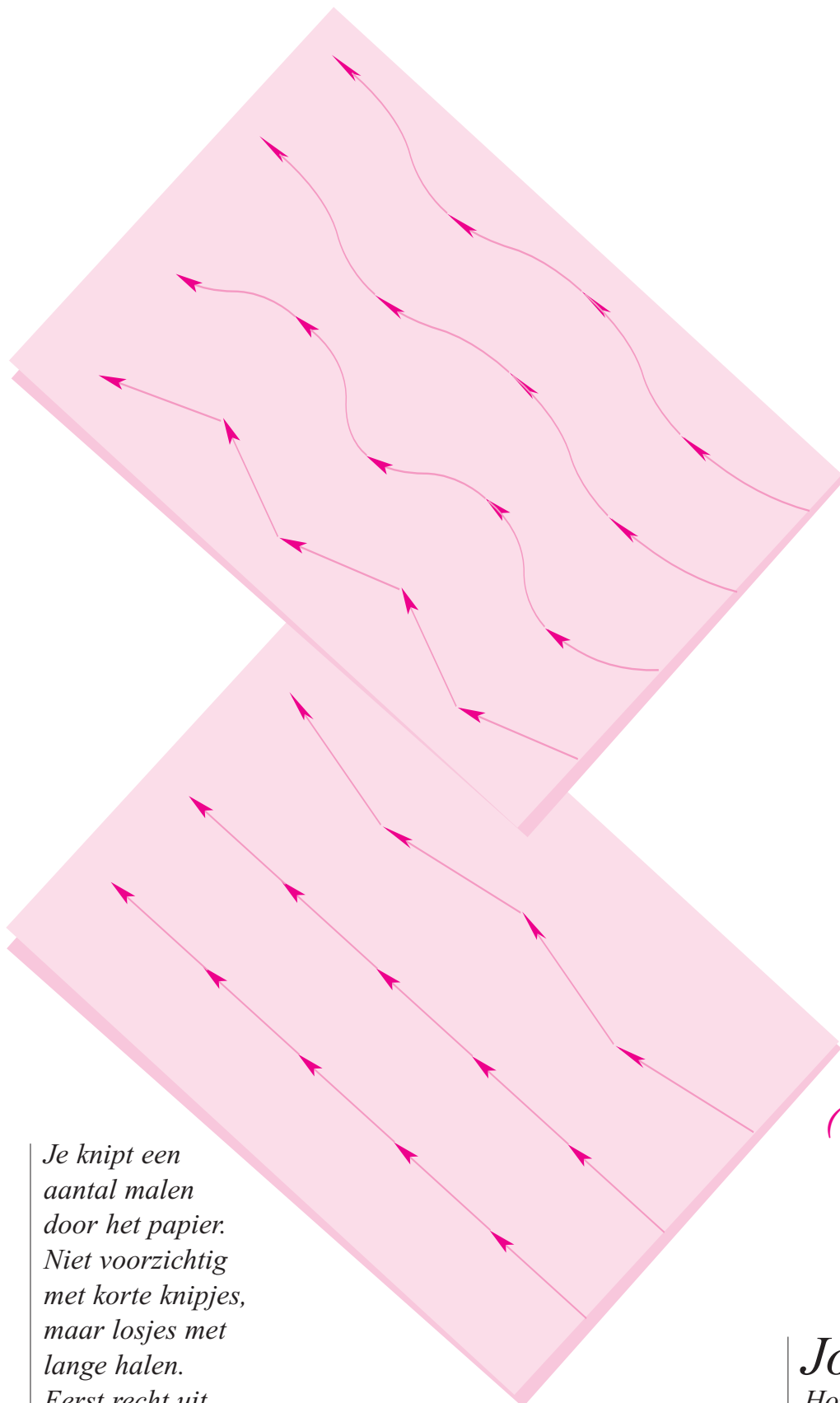
Droog oefenen. Houdt de schaar lekker los vast met je 'kniphand'. Maak eerst een paar knipbewegingen in de ruimte (zonder papier).

Sturen met papier. Dan neem je het papier in je andere hand, met de duim boven en alle andere vingers er onder. Je knipt nu een aantal malen door het papier. Niet voorzichtig met korte knipjes, maar losjes met lange halen. Met de schaar knip je eigenlijk steeds rechtdoor en je stuurt het papier in de richting die je op wil. Dus niet de schaar stuurt, maar je stuurt met het papier.

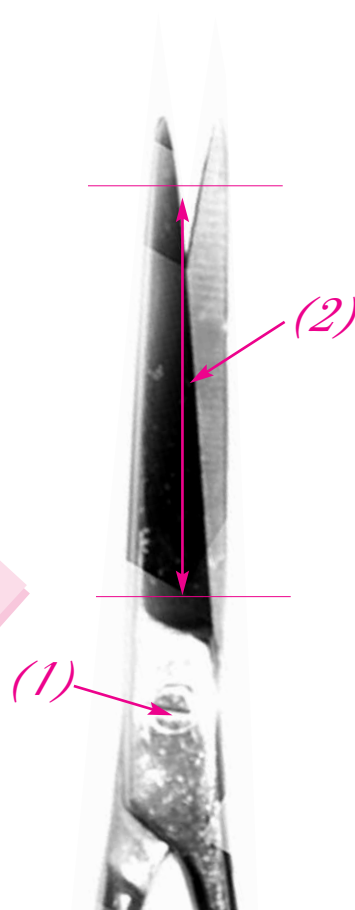

Filmpje 1.
De warming-up.

Je knipt een aantal malen door het papier. Niet voorzichtig met korte knipjes, maar losjes met lange halen. Eerst recht uit, dan zig-zaggend en daarna golvend.

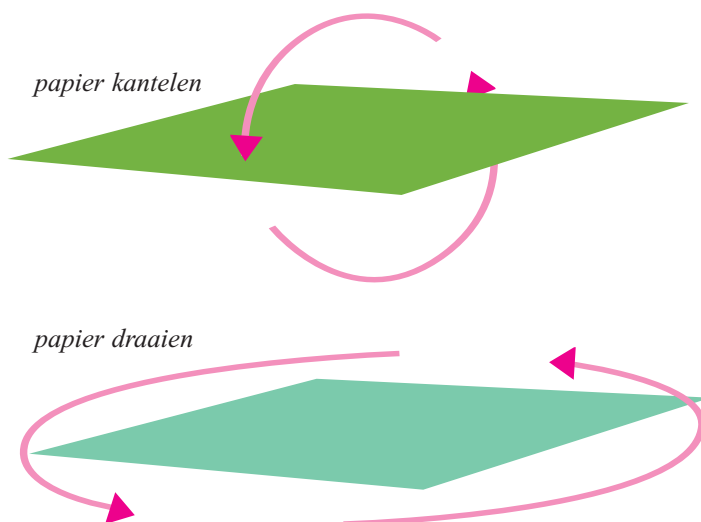

Jouw schaar

Houd de schaar zo vast dat je het schroefje (1) kunt zien. En vreemd genoeg gebruik je nooit de punt van de schaar. Je knipt met (2). De schaar gaat nooit helemaal dicht.

Kantelen of draaien?

Ik knip altijd heen, kantel het papier en knip dan weer terug. Dat lijkt vooral in 't begin nogal ingewikkeld. Ik heb het mijzelf zo aangeleerd. Je houdt je papier met kantelen mooier. Ik kantel ook omdat veel knipsels die ik maak zo ingewikkeld zijn, dat ik het papier niet steeds kan draaien. Ik kantel ook niet altijd het hele knipsel maar vaak een stukje er van. Alleen een tak bijvoorbeeld. Je kunt het papier ook draaien i.p.v. kantelen. Zoek zelf uit wat je het handigst vindt. Filmpje kijken?

Filmpje 2
Kantelen of draaien.

De vormen oefenen.

De bloem die we gaan maken bestaat uit een steel, twee blaadjes en de bloem-vorm zelf.

Op het filmpje kun je zien hoe dat gaat.

De steel. *Die kan natuurlijk helemaal recht zijn, of je maakt een steel die een beetje rond loopt. Eerst knippen we heen, tot je denkt: 'zo lang wordt deze steel'. Dan kantel je het papier en daar bepaal je hoe dik het steeltje wordt. Je knipt dan in een paar vloeiende knippen weer terug.*

Een blaadje. *Je knipt de linkerkant van het blaadje. Je kantelt het papier en maakt de andere kant van het blaadje af.*

De bloem. *Er zijn veel soorten bloemen. Zoals je op het filmpje ziet, knip je eerst omhoog. Kantel of draai het papier en knipt dan weer terug. En nu de hele bloem in een keer. In 15 minuten!*

Filmpje 3
De vormen oefenen.

P A P I E R K N I P P E N / 3

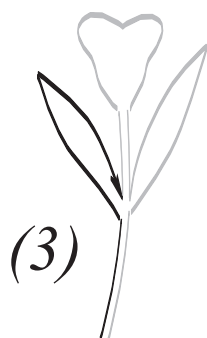
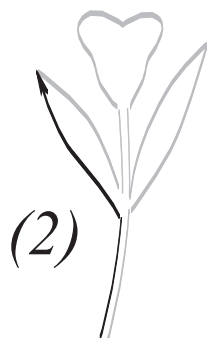
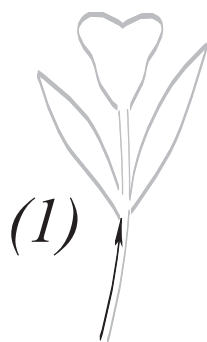
In een kwartiertje!

3/2 Dan begint nu het kwartiertje.

3/3 Zo, dat is gelukt. Je kunt nu knippen.

3/4 Er zijn veel mooie verschillende bloemen.

Dan begint nu het kwartiertje.

We gaan we de complete bloem knippen.

Neem maar weer een half velletje A4 en knip de bloem lekker groot. Gebruik het hele velletje.

Eerst filmpje kijken?

(1) Begin met de linkerkant van het steeltje totdat je denkt: hier komt links een blaadje

(2) Het blaadje steekt iets uit naar links. Je stuurt je schaar niet die kant op, maar je draait je papier iets naar rechts. En dan knip je door tot je denkt: "zo lang wordt het blaadje"

(3) Dan kantel je het papier en knipt het blaadje tot je bij het steeltje bent.

(4) Nu kantel je het papier weer terug en maakt het steeltje af tot waar je de bloemvorm denkt te gaan maken.

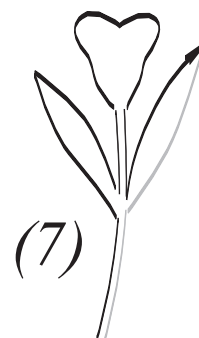
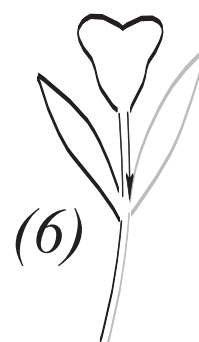
(5) Denk even na: wat voor bloem ga je knippen. Hoe ziet ie er uit? En realiseer je dat de halve bloem aan de linkerkant van de steel zit. Dus het midden van de bloem zit precies boven de steel. Door je papier te draaien maak je de bloem helemaal af.

(6) Als de bloemvorm klaar is ben je terug bij het steeltje en nu bepaal je ook hoe dik de steel wordt. En je knipt door tot je bij het tweede blaadje aankomt.

(7) Nu kantel je het papier en gaat de linkerkant van het blaadje knippen. Tot je denkt: "zo lang wordt ie"

(8) Dan kantel je het papier weer en knipt het blaadje verder tot aan de steel

(9) Als je nu de steel verder afmaakt komt de bloem los. Klaar, binnen een kwartier!

Filmpje 4.
Kwartiertje.

Zo, dat is gelukt! Je kunt nu knippen.

Misschien nog niet zo mooi als je van plan was, maar je hebt nu wel iets gemaakt, waarvan je eerst niet dacht dat je dat kon. Hier een paar voorbeelden. Ik heb ze allemaal geknipt met een grote schaar uit stukjes papier die ik in de buurt had liggen. Als je nu nog een paar bloemen knipt, kun je er een placemat mee maken. Leg de geknipte bloemen los in een 'lamineertas' (A3) en haal ze door het lamineerapparaat.

Uit een foto in een glossy tijdschrift

Uit een gekleurd weerkaartje in een krant

Uit de beurspagina van de New York Times

Uit foto's in een glossy tijdschrift

Er zijn veel mooie verschillende bloemen.

Tijdens workshops heb ik met veel mensen geknipt. Ze hadden allemaal nog nooit geknipt en hiernaast ziet u het resultaat van een half uurtje knippen in wit papier. Ik heb wat er geknipt werd, op een zwart vel gelegd. Ze waren behoorlijk tevreden wat er op tafel lag. Terecht. Veel dank dus aan Afke, Agnes, Anneke, Bert, Corrie, Els, Greta, Jantsje, Meinie, Marjan, Piety, Rie, Ria, Rikkie, Thea, Trudy, Wybren en Wytske en heel, heel veel anderen.

P A P I E R K N I P P E N / 4

Gras knippen kan moeilijk en makkelijk.

4/2 Zullen we nu gras gaan knippen?

4/3 Gras knippen, sprietje voor sprietje

4/4 Er zijn veel manieren om gras te knippen.

4/5 Er zijn veel manieren om gras te knippen.

Zullen we nu gras gaan knippen?

Gras is altijd mooi. Er is wat kleur betreft een groot verschil tussen sappig groen en dor geel gras. Waarschijnlijk ziet een koe het liefst sappig groen gras. Maar bij knippen kijk je niet naar de kleur van gras, je kijkt naar de vorm.

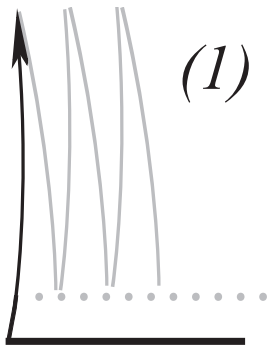
Gras met veel bloemen er tussen is mooi, maar zelfs de onooglijke plukjes rommel die in de woestijn langs de weg groeien, zijn heel erg lekker om te knippen. Er is wel makkelijk en moeilijk gras. Kijk maar op de volgende pagina's. Begin met makkelijk gras.

Dat is in het begin al moeilijk genoeg.

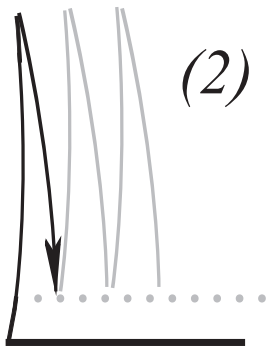
Je kunt zelfs gras maaien. Ik heb voor een boek een keer een boer op een ezeltje geknipt.

Om duidelijk te maken dat het om een boer ging, heb ik eerst gras geknipt en het daarna met mijn schaar weer afgemaaid. Dat gemaaide gras leverde grafisch zo'n mooi beeld op, dat ik het daarna nog vaak in andere knipsels heb toegepast. En ik moet eerlijk bekennen dat het een heel apart gevoel is om heel mooi gras, met bloemen en al, weer af te maaien. Een beetje destructief, maar toch.

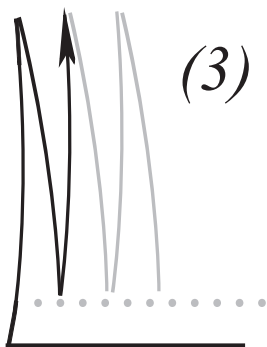

(1)

(2)

(3)

Gras knippen, sprietje voor sprietje

Bij de bloem begonnen we linksonder te knippen. Bij een boom meestal ook. Eigenlijk in de zelfde richting als schrijven. Alleen bij een silhouet van een hoofd begin je rechts, bij de hals, dan naar de kin, de lippen, de neus tot je links bij de nek weer beneden bent. Filmpje!

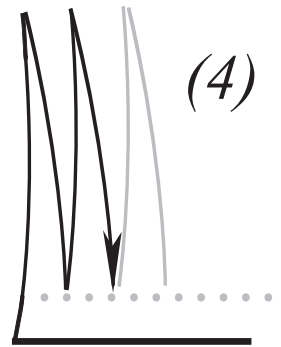
(1) Bij gras begin ik dus links. Je knipt de linkerkant van de grasspriet tot je denkt: 'zo lang wordt ie.' (als het logischer lijkt kan je natuurlijk ook rechts beginnen)

(2) Dan kantel je het papier, zodat het puntje naar je toe wijst. Dan maak je de spriet af tot je denkt: 'zo hoog is de grond.'

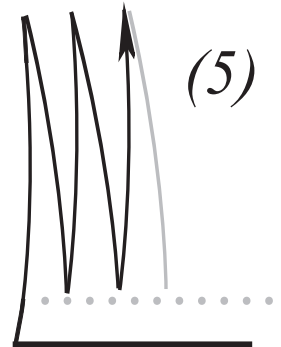
(3) Je kantelt het papier weer en je knipt de linkerhelft van de volgende spriet. En zo gaat het steeds maar verder. (4, 5 en 6). Nou denk je misschien: "dat kan handiger, ik houd het papier steeds in dezelfde stand en knip overal de ruimte tussen de sprietjes weg. Kan ook, het gaat een stuk sneller, maar het is ook minder mooi. We zitten nu wel heel erg saai gras te maken. Tussen het gras zit ook wel eens een steeltje met een pluimpjes of met een knopje of een bloem. Dat kost meer tijd, maar ziet er veel leuker uit. Je weet al hoe dat moet, want het gaat op dezelfde manier als je een enkele bloem gemaakt hebt.

Als het hard waait staat het gras allemaal dezelfde kant op. Het gras leeft meer als het ook eens de andere kant op groeit. Dat is een beetje lastig, maar kan. Wanneer de sprieten naar links groeien kun je elke volgende spriet iets meer rechtop knippen. Als je dan weer naar links wil, maak je een paar kleine sprieten tot je de ruimte hebt om ze naar links te laten 'hangen'.

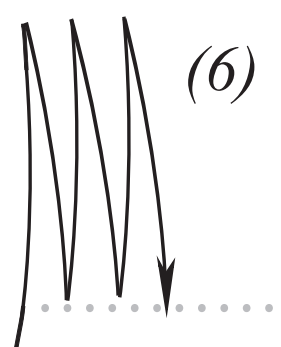
Kijk maar op pagina 4/5.

(4)

(5)

(6)

Filmpje 5.
Gras knippen!

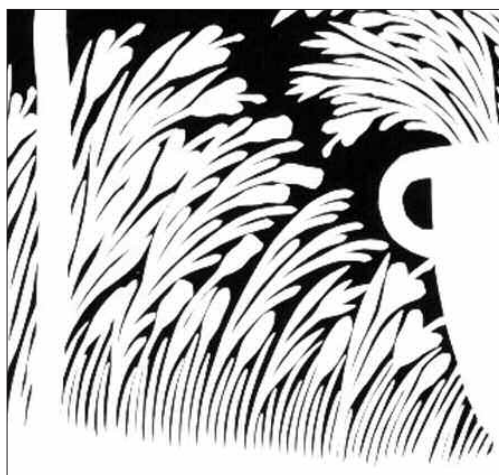
gezellig gras

gras met bloemen er tussen

gras in de woestijn

gras uit wit papier

gras met bloemen er tussen

gras, de helft gemaaid

A B C A B C A B C A B C

(5) A: gras steeds meer naar rechts, B: paar kleine sprietjes, C: en dan weer naar links hangend gras

P A P I E R K N I P P E N / 5

*Bomen zijn
ook 'lekker' om
te knippen.*

5/2 Bestaat er: de boom?

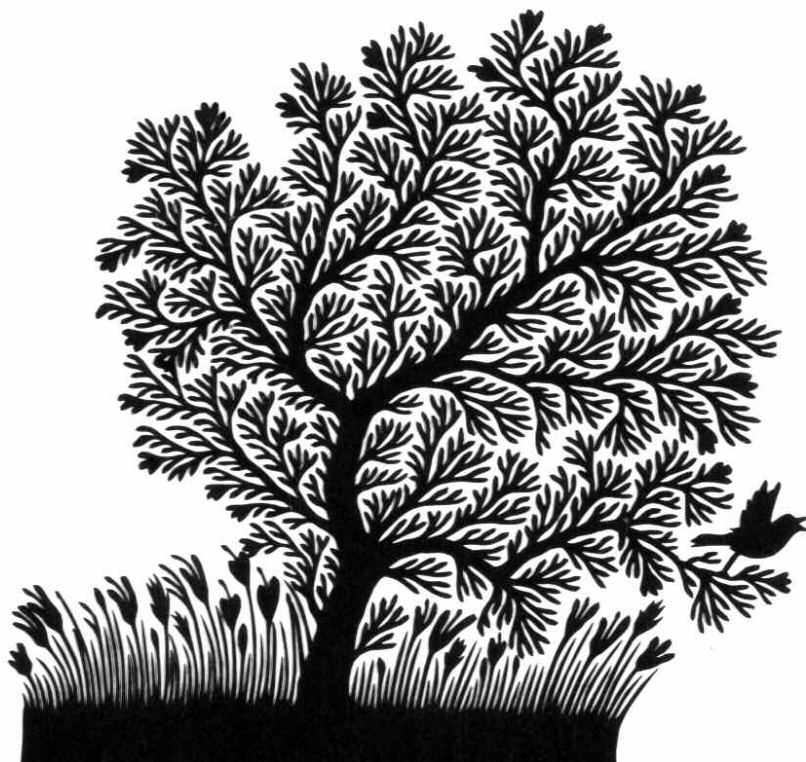
5/3 Verschillende bomen.

5/4 Nog meer bomen.

Bestaat er: de boom?

Als iemand zegt dat ie een boom gaat knippen, begrijp je dat het geen kikker wordt, maar verder is het nog niet erg bepaald. Je hebt bomen zonder of met blad, bomen met een kruin, bomen 'in vorm geknipt'. Bomen die stilstaan, bomen die 'waaien'. Maar ook palmbomen, bomen met een dikke of dunne stam. Grote monumentale bomen en pas geplante boompjes. Je kunt je laten inspireren door bomen die je ziet. Het landschap staat er vol mee. Kijk goed naar zo'n boom met je oogleden een beetje samengeknepen, dan zie je beter de buitenvorm. Of helemaal uit je fantasie een boom maken.

Ik kan uitleggen hoe ik een boom knip. Linksonder beginnen, de kruin of de takken knippen. Net zo lang tot je weer rechtsonder aankomt. Als je jezelf niet heel zeker voelt zet je achterop het papier heel vaag een paar lijnen waar de stam, de kruin of eventuele takken komen. Op de volgende pagina's heb ik een paar voorbeelden geplaatst van 'mijn' bomen. Jij gaat gewoon aan de slag met jouw eigen boom. Veel plezier.

Een boom met appels (de appels snij ik er met een scalpel uit) en een boom met een kruin.

Een boom met blaadjes (en vogels) en drie heel verschillende palmbomen

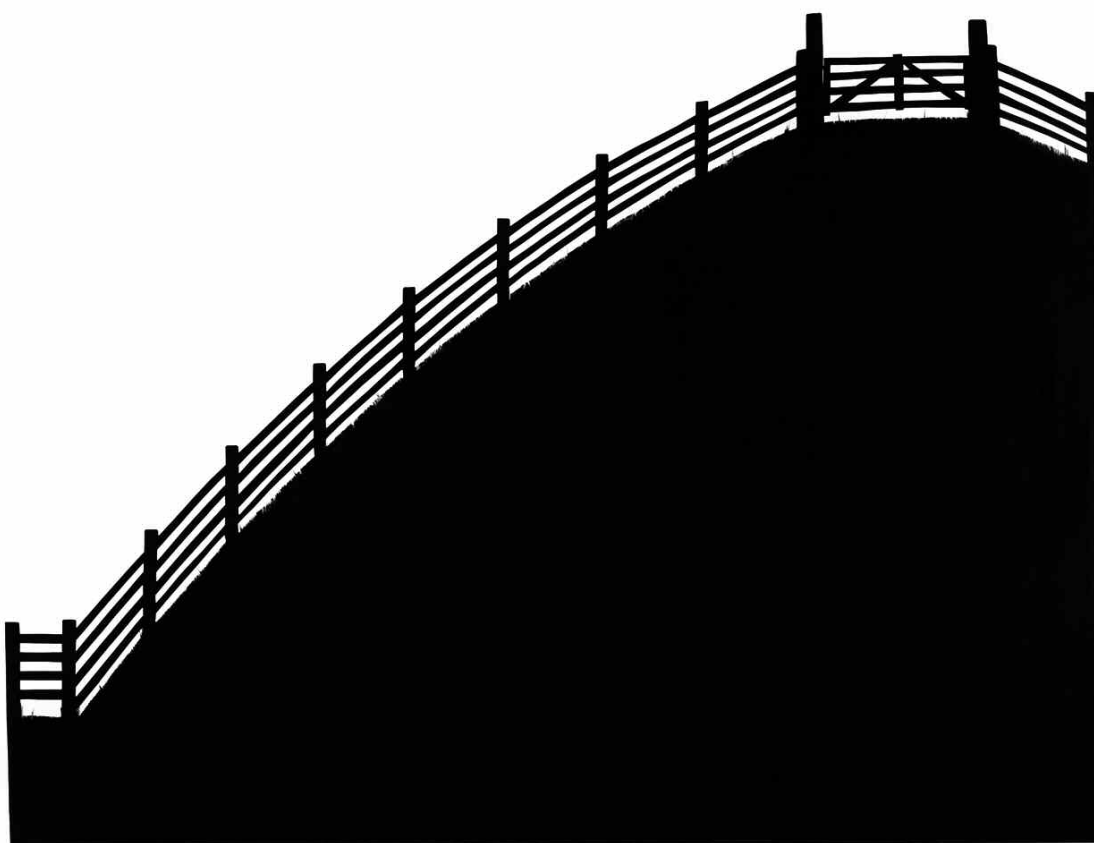
Een boom (eigenlijk meer een geknipte haag) en de helft van een dikke boom (en een kleine wilg).

Een jonge boom (met takken en blaadjes) en een fantasieboom (de gaatjes weer met een scalpel).

P A P I E R K N I P P E N / 6

*Je bent nu klaar
voor een landschap.*

6/2 Jouw eigen landschap.

6/2 Verhouding en perspectief.

6/3 Verschillende landschappen.

6/4 Verschillende landschappen.

6/5 Verschillende landschappen.

6/6 Hoe nu verder?

Jouw eigen landschap.

Je hebt nu bloemen geknipt. En ook gras en bomen. Als je die bij elkaar in een knipsel zet, heb je een landschap. Op de pagina's hierna staan een paar van mijn landschappen. Niet om aan te geven dat je het zo moet doen, maar vooral om te laten zien dat je het woord landschap nogal vrij kunt interpreteren. Kijk ook eens bij andere knippers/knipsters. Er zijn heel veel mooie landschappen geknipt. De beste inspiratie voor het knippen van een landschap, krijg je natuurlijk in een landschap zelf.

Niet alles wat je buiten ziet is interessant om te knippen. Soms zijn dingen mooi om hun kleur. Dat is dan meer voor een schilder. Een knipper zoekt onderwerpen met een mooie en interessante buitenvorm. Als je daar vaker naar zoekt, zie je die steeds meer. Als je een preciese weergave van een landschap wilt, kun je beter een foto nemen. Kies de onderwerpen die je zelf wilt gebruiken en zet ze in het knipsel op de plek die je zelf het mooist vindt.

Alles wat je daarbij helpt is toegestaan.

Verhouding en perspectief

Eén van de leuke dingen van papierknippen is dat je je weinig hoeft aan te trekken van perspectief. En ook niet van verhoudingen. Als je de maat zou nemen van een huis kom je snel op zo'n 5, 6 meter hoog. Ganzen en kippen zijn een centimeter of 30. In het knipsel 'Aarde' hiernaast zijn de ganzen en kippen dus een derde van de hoogte van het huis.

Toch ervaart niemand dat als vreemd. Als je zulke grote ganzen in 't echt tegenkomt, zou je graag een eindje omlopen.

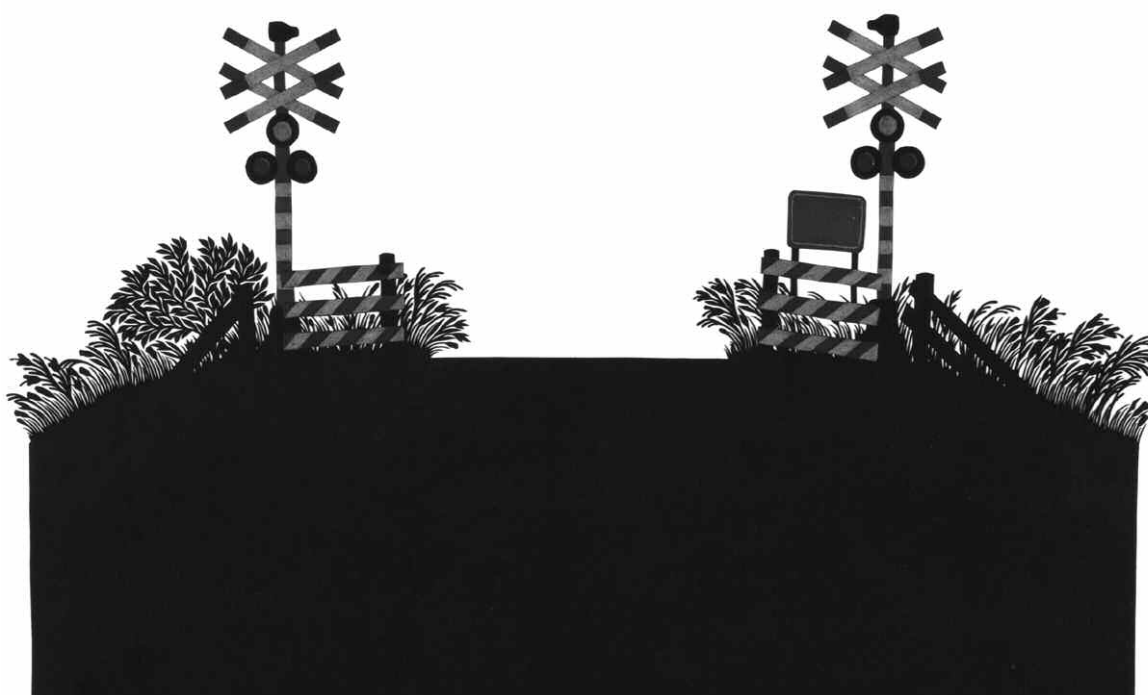

Een paar koeien in een winderig landschap

*Als ik jou was zou ik niet gelijk met een paard beginnen.
Maar ze staan wel in een mooi landschap*

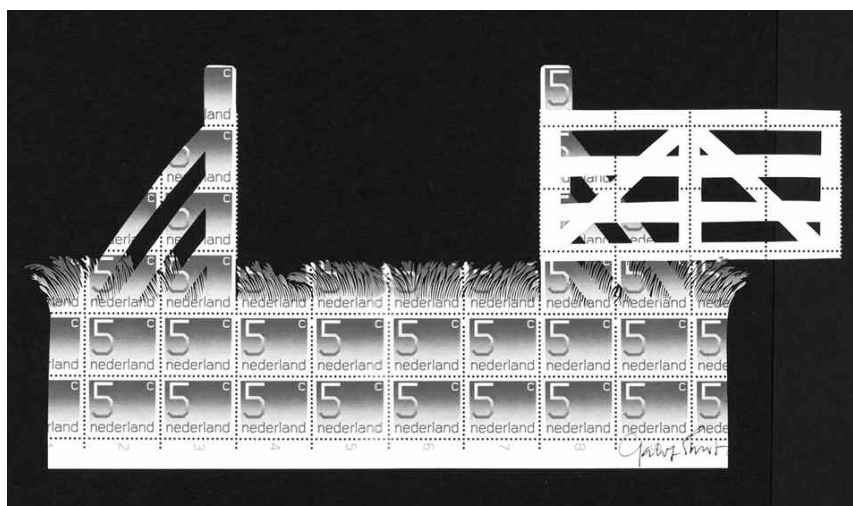
Een spoorwegovergang. Een mooi voorbeeld van een interessante buitenvorm.

In Arizona staan weinig bomen, maar met deze grote cactussen heb je wel prachtige landschappen

Als je het tuingereedschap wegdenkt houd je een landschap over.

Een landschap uit een vel postzegels. Het hek staat open.

Een landschap met een mooie buitenvorm. In California.

Dit knipsel is een landschap van precies 1 meter breed.

Nog een landschap met mooie buitenvorm. Gezien in de High Sierra's in Colorado.

En hoe nu verder?

Vond je dit leuk om te doen? Er is meer: veel ideeën die je met knippen kan doen en maken. Ga daarvoor naar de downloadpagina op mijn site www.gerlofsmit.com. Vul je e-mailadres in en je krijgt alles automatisch en gratis toegestuurd. Goed om te weten dat ik jouw e-mailadres alleen gebruik om je op de hoogte te houden en er verder helemaal niets mee doe.

Opmerkingen of kritiek? Ga naar het gastenboek op mijn site of mail: gerlof@gerlofsmit.com.

Bij het maken van de workshop heeft een aantal mensen mij op allerlei manieren heel erg geholpen. Dank daarvoor: (in alfabetische volgorde) Doet Boersma, Peter Borsboom, Maruscha en Jaap Gaasenbeek, Martijn, Thea en Stijn Smit, Suzanne Vastenburg en Herman Zeilstra.

Deze workshop is voor jou helemaal gratis. Ik doe deze workshop ook wel eens met een aantal mensen. En dat is natuurlijk niet gratis. Als je wilt dat ik de workshop bij jou doe, kun je mij contacten op gerlof@gerlofsmit.com.

© Gerlof Smit! Je kunt de workshop gratis ontvangen en zelf uitdraaien (alleen voor privé-gebruik). Hoe vaak je maar wilt. Als je er iets anders mee van plan bent, graag eerst contact.

Gerlof.

